

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 3.

Megnyilatkozás.

Öreg emberek nehezen törődnek abba a gondolatba, hogy ők megvénültek s bukott államférfiak nem igen tudják elképzelni, hogy nélkülök is elforog a világ valahogy. Pedig öreg embernek és bukott államférfiúnak egyaránt csak passzív szerep marad és a mult kedves emlékei.

Badeni nem öreg ember még, de annál inkább bukott államférfiú. Szét dult padok, megrepedt csengők és megvert elnökök jelzik azt az utat, melyen gurult lefelé a bukásig, melyből soha többé hazájában fel nem kelhet. A volt miniszterelnök most utazik s mint ha valami hozzá tapadt volna a reichsrath tanácskozási modorából, mindenütt baj lesz ott ahová lép. El nézett Franciaország parlamentjébe, s ime, mintha csak ott is nyelvrendeletet tárgyaltak volna, nem nyelvre, de ökökre kaptak a képviselők. Most interviuoltatja magát, legalább a közvélemény előtt akar szerepelni, ha már a parlamentben nem lehet és újra bajt csinál. A »Times« munkatársa előtt tette meg nagy horderejű nyilatkozatát s most ország világ, de különösen Monarchiánk két országának sajtója foglalkozik a nyilatkozatokkal.

Az érdekes nyilatkozat első része Goluchowszky külügyminiszterről és külügyi politikánkról mond éppen nem hízog dolgokat. Hogy Goluchowszky min-

denben kelletlenkedő ember, hogy a Balkánon nincs bevezetett politikai sikerünk, hogy még az oroszokkal szemben sem tudott semmi eredményre jutni a Balkán politikában ez a Goluchowszky magánügye, melyre ha szükséges feleljen meg ő. De a továbbiakban azt mondja Badeni, hogy a király csak császári jubileumát várja s ha az lezajlik, meg adja a magyar udvartartást.

Ottó főherceg fiával együtt szorgalmasan tanul magyarul. Arról is volt szó, hogy *áthelyezik Budapestre* és ha a trónöröklés rendje reá nézve oldódik meg kedvezően, úgy állandóan Budapesten fog lakni és udvart berendezni.

Ez lett volna értékes kezdete a magyar udvartartásnak. De éppen a napokban, mikor a képviselőház folyosóján Fejérváry minisztert erre nézve több képviselő bizalmasan megkérdezte, ő diskrétül nem válaszolt.

És ez helyes volt tőle, mert prejudikálni magasabb rendelkezésnek tapintatlanság és nagyon sokszor hátrafelé sül el.

Mi lesz a válasz Badeni nyilatkozatára hivatalos helyről? még nem tudjuk, de hogy indiskrét és tapintatlan nyilatkozat volt az bizonyos, mit megmagyaráz, de nem mert, a feltűnni akarás.

Épül a budai királyi várak. Igaz méltó lakás lett Magyarország királyához; elhangzik egy meleg császári beszéd a királyi lakban és a mi királyunk megörökíti ezt a beszédet a tiz szobor ajándékával. Örökre hirdetni akarja ezzel, hogy az a másik uralkodó csak a szót

adta ahhoz, amit ő érez és tettével igazolja érzését nemzetünk iránt.

Biztató jelek ezek, az idők jelei, melyek után bizton remélhetjük a legjobbat, nemzetünk régi aspirációjának megvalósulását a magyar udvartartást is. És most a dolog fejlődésébe belé ront egy idegen ember, egy csunya indiskrécióval.

Értjük, ha Bécsben haragusznak e megnyilatkozásokért, értjük, ha demenálni fogják, de reményünk szilárdan marad. Mert nem az mutatja a király hazakeretét, ha szolgálait és alkalmazottjait előre küldi Budapestre, hanem mikor a szívet küldi előre, mikor kegyeit dúsan árasztja hazánkra.

Magyar virtus a király szeretet és ez a szeretet tudott idáig is törővé tenni és ez a szeretet biztat bennünket, hogy reményünk megvalósulása közelebb van, mint valaha.

És Badeni indiskréciója pusztá szó marad, káros hatás nélkül, mert az öreg ember vén bizony, ha nem is hiszi és a bukott államférfi nem forgatja többé a világot.

P—y.

A rózsahegy-i választás véres epilógja.

A rózsahegy-i választás azon ritka választások közé tartozott, ahol nem alkalmaztak a néppárt ellen sem Tarnóczy-féle erőszakosságot, sem Kloch és Gebauer-féle fufangot. A néppárt 150 főnyi kisebbségben maradt és ennek dacára a választás eredményének kihirdetése után a jelenvolt *Rakovszky* István néppárti képviselő

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Pázmány Péter Kalauza.

Előszó a »Kalauz« legújabb kiadásához.

Irtá: Dr. Kiss Ignác.

A Kalauz Pázmánynak kétségkívül legnevezetesebb műve. Azt mondhatnók, hogy ez mintegy gyűjteménye összes polemikus iratainak. Ugyanis itt gyűjtötte egybe s foglalja rendszerbe, a mit különféle alkalommal különféle protestans szerzők ellen irt. Kijelenti ezt maga is a Kalauzhoz irt előljáró beszédben ilyen szavakkal: »az eléb kibocsátott könyveim részeit mostani irásomban alkalmas helyekre rendeztem . . . Meg-is tartom ezekben mint saját munkáimban, igazságomat és tetszésem szerint megjobbitom, megrövidítem, megtoldom, a hol helyesnek alitom lenni.«

Az egész mű három főrésze oszlik.

Az első részben megbizonyítja »a természetbe öltatott okosság vezérléséből« az Isten létét s a hit szükséges voltát. Megmutatja, hogy »az igaz hit a keresztyénség-kívül nem található.« De mivel »a keresztyénség zászlója-alatt sok ellenkező szakadások pártolkodnak«: azt is megbizonyítja, hogy »az emberi okosság vagy maga vezérléséből, vagy a szent Írás fundamentumból világo-an kijelenti, hogy a romai győlekezettől elszakadt vallások igazak és Istenelőtt kedvesek nem lehetnek.«

A második részben megmagyarázza »első-

ben a keresztyének között-való egyenlenségek gyökereit«; annakutána bizonyos módot mutat »azoknak leszállításában és az Ecclesiának méltóságát kifejezvében megbizonyítom — ugymond — hogy egyedül a romai győlekezet igaz Ecclesia, melynek tanítása ellen senkinek sem szabad tusakodni. A romai pápának méltóságát is derék bizonyosságokkal állatom.«

»A harmadik részben — írja — egy-néhány nevezetes dolgokban, melyekről főképpen versengések támadtak, megmutatom, hogy semmit az ujitóknak nem kedvez a szent Írás; sőt ha okosan egybehordjuk és nem facsarjuk tő-tova agyaskodásunk-szerént, hanem egyenes folyásában és elejétől fogva meggyökerezett értelmében hagyjuk, mindenekben ami tanításunkat erősíti. És ez rendi és sommája e könyvben foglalt tanulságnak.«

A Kalauznak első kiadása 14 könyvre oszlik; * mindenik könyv ismét több részt, minden rész több szakaszt foglal magában. Nagy és messzemenő feladat volna, ha Pázmány e művének tartalmát kivonatban akarnám szem elé állítani; azért csak általános jellemzésére szorítkozom.

Pázmány Kalauzát talán legáltalában nevezhetnők apologetico-polemikus dogmaticának, melyben a keresztyén vallás szükséges voltának kimutatása után a keresztyén felekezetek közt felmerült vitás kérdéseket veszi tárgyalás alá, czáfolván az ujitók állításait s megbizonyítván a kath. egyház tanainak igazságát. És ez a tárgyalás méltán kelti fel bámulatunkat. Bámul-

*Az utóbbi kiadásokat egy könyvvel megtoldotta.

nunk kel Pázmány tudományát, csudálnunk módszerét. Nem mondom újat, midőn azt állítom, hogy ő rendkívüli ismeretekkel bővelkedett. A szent Írásban való otthonossága, a szent Atyák és theologusok bő ismerete, a filozófiában való jártassága méltán keltik fel a mai theologusok bámulatát is. De legbámulatosabb a XVI. és XVII. század controvers irodalmában való jártassága. Nemcsak a honi protestans írókra terjed ki figyelme, hanem — ugyszólván — egész Európa íróit felöleli, úgy, hogy alig van nevezetesebb író bármely országban, kinek művét idézni ne találunk a Kalauzban. Nagyjában számitva idézve találunk e korból mintegy 70 katolikus, 50 lutheranus és 30 calvinista író, nem számitva a corifeusokat, mint Luther, Melancton, Zwingli, Calvin és Beza. Ennek a 160—170 írónak műveit Pázmány mind olvasta, fejezet és lapszám szerint idézi, hozzátéve sokszor a mű megjelenésének helyét és évszámát. Alig tévedtünk, ha azt állítjuk, hogy nem volt és ma sincs az egész tudós világban ember, aki annyira ismerte volna a reformáció korabeli irodalmat, mint éppen Pázmány.

E gazdag tudáshoz hozzájárult a vitaközásra való rátermetség. Sasszeme mindenkor felismeri az ellenfél sebható oldalát, gazdag fegyvertárából előveszi a kellő fegyvert s ellenfelét lesújtja, lefegyverzi, tehetetlenné teszi. Vitaközása nem lassu és vontatott, hanem élénk és villogó, sokszor mint a villám csap le ellenfelére; és tapsolni szeretnél neki, mint egy vívómester művészi vágásának. Nem veti meg a guny fegyverét sem, a hol szükségesnek, vagy

elismerését nyilvánította az elnöknek a választás pártatlan vezetéseért. Hanem azért a választás után mégis folyt vér, nem ugyan Rózsahegyen, hanem a választókerülethez tartozó közeli *Liskafalván*. Ott a vendéglőben u. i. nagy sereg választó várta a választás eredményét. Mikor megtudták, hogy *Angyal József* lett a képviselő, a néppártiak zugni kezdtek, hangosan kifakadtak. Az őrségül kirendelt csendőrök közbeléptek s ebből olyan összeütközés lett, hogy többen a felingerült nép közül a *csendőrökre rohantak* és tetteleg bántalmazták őket. Erre a csendőrség fegyverre kapott, a nép *közéltől és hét embert súlyosan megsebesített*. Egy eltévedt golyó pedig az ablakon át a közeli másik vendéglős *Hoffmann Dániel* lakásába hatolt és a *házi nevelőnőt* szintén veszedelmesen megsebesítette. Rózsahegyéről hívtak orvosokat a sebesültekhez. Kettő az áldozatok közül *csakhamar meghalt* s estére *kiszüvedett a szegény nevelő is*. Körömcsibányai illetőségű volt, *Weil Annának* hívták.]

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 3.

Elnök: *Szilágyi Dezső*.

Elnök bejelenti, hogy *Vay Ernő* gróf egészségének helyreállítása végett hat heti szabadságot kér. A Ház a kért szabadságot megadja.

Bemutatja továbbá *Szabolcs* vármegye közönségének feliratát a *48-as események fél-százados évfordulójának* megünneplése, a *Gelérthegyen* létesítendő *Pantheon* felállítására és a kötelező állami *tűzkárbiztosításában* stb.

Elnök bejelenti, hogy *Gullner Gyula* sürögő interpellációt jelentett be.

A belügyi tárcza folytatása.

A *közbiztonsági* tételről felszólal:

Sima Ferencz: Kérde a minisztert, hogy tudja-e, hogy a fővárosi államrendőrség ellen egy röpiratban súlyos vádak emeltek s hajlandó-e ezeket a vádakot figyelembe venni, mert ha nem, akkor kénytelen volna ezeket a dolgokat, meg másokat is, a mik tudomására jöttek, a képviselőház elé terjeszteni. Hosszasan foglalkozott a szociális morál és munkás kér-

désről és követeli az általános szavazási jog behozatalát. A tételt nem szavazza meg.

Mócsi Antal szintén a szocializmus kérdéssel foglalkozik s igazat ad annak, hogy az izgatók letartóztatása által erőszakkal nem vehetik elejét a szocializmus veszélyes tanainak terjedését.

Elnök a vitát bezárja.

Romlottság a fővárosi iskolákban.

Perczel Dezső belügyminiszter a rendőrség ellen felhozott vádakkal foglalkozik. Kijelenti, hogy a *Pichler* által felhozott ifjút nem a rendőrség által deklaráltatott bolondnak, hanem a legelső pszichiáter által. Az iskola-ügyet pedig nem hozhatja a Ház elé, mert az *minden erkölcsi züllést meghaladó romlottságokat foglal magában*, de kijelenti, hogy a rendőrséget a két gyermek elszállítására maga a VII. ker. iskolaszéke kereste fel. A *Prónay*-esetben maga az anya kérte a rendőrség közbenjárását. — *Sima* mai beszédére megjegyzi, hogy a *Bérczy* kapitány ellen egy zsarolási ügy miatt most is vizsgálat alatt levő egyén által irt vádaskodó röpirat folytán *Bérczy* maga kérte a fegyelmet maga ellen s azt ő (a miniszter) el is rendeli. — Bővebben felel *Simának* a szocializmusra vonatkozó a *kis-várdai* zendülésre, mely igazolja az ő eljárását, mikor a csendőrséget szaporította. Kijelenti, hogy főtörékvése az, hogy egy a közbiztonság, mint a személyes biztonság meg legyen védve. Kéri a tétel elfogadását. A tételt ezután elfogadták.

Ismét a rendőrség.

A következő tételről felszólal *Pichler Győző*. A miniszter bebizonyítaná, hogy az ő vádjai alaptalanok szívesen rectificálná szavait, szívesen jönne abba a kellemetlen helyzetbe, hogy önmagára igaztalan volt, csak hogy bebizonyítja, hogy a rendőrség kitűnő. Fájdalom, azonban ezt nem teheti. Konstatálja, hogy az a bolondnak deklarált fiatal ember 24 órával előbb, mint a bolondok házába zárták, még a közigazgatás szolgálatában állott, tehát még nem volt olyan nagy bolond. A mi pedig ama iskolás leányok ügyét illeti, kijelenti, hogy a detektívek iskolába jöttek és onnan hurczolták el — — —

Perczel: Nem igaz.

Pichler: A miniszter ur mondhatja ezt jó

hiszemüleg, de én be fogom bizonyítani, hogy igaz.

Perczel: Itt vannak az akták.

Pichler: Ha az aktában az ellenkezője van, akkor kijelentem, hogy hivatalos tanúk *hivatalos hazugságot* referáltak. Ezután ismét felhossa a rendőrség hiányait.

Elnök: Kíván még valaki szólni? (*Heltai* jelentkezik, de az elnök nem veszi észre, a miniszter int az elnöknek, hogy *Heltai* akar szólni.) Nem vettem észre a képviselő urat, de máskor tessék idejekorán jelentkezni.

Heltai Ferencz: *Pichlerrel* szemben védelmezi a rendőrséget.

Pichler: Személyes kérdésben felel.

Visontai Soma bűnügyi rendészeti szempontból kívánatosnak tartja a rendőrségi muzeumok felállítását. Ehhez szükségesnek találja a kormány és törvényhozás hozzájárulását.

Sima Ferencz a detektív kar szaporítását nem tartja szükségesnek.

Visontai Soma ellentétben *Sima* Ferencz felszólalásával, védelmébe veszi a rendőrséget.

Elnök: A képviselő ur szavainak helyreigazítása czimén kért szót, de már nagyon eltért a tárgytól. *Visontai* Soma óriási derűtlenség között leül.

Perczel Dezső röviden kifejti, hogy a rendőrséget hatalmi tulkapással vádolni nem lehet. A tételt a többség elfogadja, valamint a *tolonczi*-kiadás tételét szó nélkül elfogadja.

A szegény-ügy.

Melczel Vilmos a *közjótékonyosság* tételénél *szegényügyről* beszél. A kormánynak ajánlja, hogy a kérdés megoldásánál Angolország és Németország példáját kövesse. Különösen a főváros szegényügye hagy sok tenni valót maga után. Fölolvassa a rendőrkapitány jelentését, a mely megdöbbentő képét mutatja a főváros szegényeinek. Beszéde végén hangsúlyozza, hogy a szegény ügyet társadalmi eszközökkel kell javítani. A tételt megszavazták.

Elnök az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Gullner a szolnoki dohánybevéltő hivatalnokok visszaélései ügyében interpellált.

Nagyvárad város közügyei.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Nagyvárad város közigazgatási bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta rendes havi ülését, melyen *Beöthy László* főispán elnökléte alatt jelen voltak:

helyesnek találja. Igaz ugyan, hogy néha a gunynak durvább fegyveréhez is hozzányúl; de ez nem annyira az ő, mint kora hibája, melytől egy író sem ment e korban.

Vitkozásában sajátosságos és mesteri kézre vall az a gyakori eset, hogy ellenfeleit saját fegyvereikkel veri le: lutheristákat calvinistákkal, ezeket amazokkal.

Módszerét a mi illeti, ki kell emelnem, hogy bizonyosságait nagyrészt következtetések (sylogismusok) alakjában formulázza, a mi azoknak meggyőző erejét nagyban fokozza. Hittudományi fejtegetéseiben a sz. írási és történelmi elem mellett kellő érvényességet tulajdonít az ész tekintélyének is. Különösen nagy mester ez utóbbi argumentumok használatában. Mikor a nép józan észére hivatkozik, ezt az életből vett találó hasonlatokkal, közmondásokkal és történetekkel oly közvetlenséggel s oly meggyőzőleg teszi, hogy lehetetlen előtte meg nem hajolni. Maga ilyen szavakkal adja tudunkra eljárását: »A szent Írás világos mondásin és az igaz okosság győzhetetlen jelenségén fondáltatott közönséges bizonyosságokat támasztok — nem valami mélyeséges, elrejtett, titkos dolgokból, melyek értelmére még a böcs emberek éles elméjük is nehezen érkeznék; hanem oly alátjáró, egy-ügyű, igényes és világos dolgokat forgatók, melyek a parasztságban sült emberek tompa és botor elméjébe is beférnek és nyilván megismértetik, hogy a romai vallástul elszakadt lutherista, calvinista, arianus és egyéb hasonló tanítóknak nincs igaz hitek és isteni tudományok«. III. könyv. II. rész. I. bizonyosság végén.

A mit itt ígér, azt emberül be is váltotta. És éppen abban rejlik Pázmány nagyságának titka, hogy míg egyrészt a szakember, a teológus követelményeinek is teljes mértékben megfelel, addig a tanulatlan, de ép eszű közembernek is érthetővé tudja magát tenni.

E rövid jellemzés után lássuk a Kalauznak technikai és történelmi oldalát.

Pázmány az ő Kalauzát háromszor adta ki; még pedig először 1613-ban, másodszer 1623-ban, harmadszer 1637-ben, élete utolsó évében.

Az első, 1613-ban megjelent kiadás, középfolió-alak 816 lapon, *Istvánfy Miklós* k. főajtóállónak és *Draskovich János* tárnokmesternek ajánlva classicus latinságu levélben, díszesen kiállítva. E kiállításához függelék sorozik, ugymint: »Egy tudakozó Predikátor nevével iratott öt Levél.« 50 lap. És a »Logi Aioigi« című latin mű, 70 lap; s végre: Appendix, in qua Anonymi Sycophantae glomeratae criminationes, infabre confactae fabellae in Pontificem Maximum jugulantur. 8 lap. Nyomtatatták Pozsonyban.

A második, 1623. évi kiadás szintén középfolió-alak 1048 lapon. Ez a kiadás először abban különbözik az elsőől, hogy a szerző ezt egy könyvvel megtoldotta; az előbbi XIV. könyvhöz járul itt a XV-dik, melyben — mint írja — az újítók három gyalázatos szidalmazásai megrontatnak. A második különbséget abban találjuk, hogy itt az előbbi kiadás három függeléke elmarad s helyettük új Appendix-et találunk ilyen czímmel: »Az újítók mint szoktak felelni a mi Írásinkra.« 24 lap (1049—1073).

A harmadik különbség abban van, hogy néhány régi szavát az első kiadásnak itt ujabbal cseréli fel. Ezek a maguk helyein megjegyve a mostani kiadásában. Ez a kiadás tehát méltán nevezhető bővített és »jobbított« kiadásnak, mint a szerző a czimlapon nevezi.

A harmadik, 1637. évi kiadás, melynek megjelenésekor Pázmány már nem volt az élők sorában, a második kiadásnak reproductiója. Ez is, mint az előző kiadás, Pozsonyban jelent meg.

Pázmány halála után 130 hosszú évek kellett elmulnia, míg jeles Kalauza újra napvilágot látott. 1766. évben jelent meg negyedszer, Nagyszombatban, a Jézus-társaság Akadémiájának betűivel. Valószínű, hogy a Jézus-társaság adta ki egyik buzgó tagjának recensiója mellett. Ez a kiadás reproductiója a harmadiknak, csak hogy a XVIII. század helytelen orthografiájával eltorzítva. A Pázmány használta es helyett ts-t, a cz helyett tz-t, a keresztény helyett keresztényt találunk.

Ha még megjegyzem, hogy *Ambrosowsky Mihály* egri kanonok 1760-ban Egerben a Kalauzát kivonatban adta ki, úgy hiszem, a Kalauz kiadásával beszámoltam.

Ismét 130 hosszú évek kellett elmulnia míg a Kalauz ötödször is — de most már minden testvérével együtt — napvilágot lát. Ez a kiadás is reproductiója az 1637. évinek, kivéve némi helyesírási változtatásokat, melyeket a kiadó-bizottság az I. kötet bevezető sorában körüír.

Mocsán, 1897. Szent József napján.

Bulyovszky József, Némethy Károly, Grósz Albert, Dus László, Réz Mihály, Papp Miklós, Lánzy Tóbiás, Mihelyi Adolf, Vári Szabó Béla, Perjesy Mihály, Sipos Orbán, Rádl Ödön, Hlatky Endre, Grám Károly.

Az ülés első tárgya a polgármester havi jelentése volt, melyet a következőkben terjesztett elő:

Egészségügy.

Az egészségügy az előbbi hónapnál kedvezőbb volt, különösen a születési és halálozási arány mutat javulást. A kanyaró járvány is szűnőben van. Ujvároson és Olasziban, Velenczén és Csillagvároson a tető pontot elérte. Januárban Ujvároson 9, Olasziban 12, Velenczén 44 kanyaró eset fordult elő. Egyébb fertőző betegségek közül előfordult toroklob 2 vörheny 2, hólyagos himlő 1, hasi hagymáz 6. Elve született 136 egyén és pedig 66 fiú és 70 nő, 113 törvényes, 23 törvénytelen, halva született 9. Elhaltak 107-en, 57 férfi és 50 nő és pedig Ujvároson 24, Olasziban 27, Váralján és Velenczén 15, a kórázban 41. Ótven aluli gyermek 29 halt meg, köztük 8 törvénytelen. Szegény beteget 287-et ápoltak a város pénzén. Dajkaságba 91 gyermek volt kiadva, akik jó gondviselésben részesültek.

Az állat egészségügy kielégítő volt.

Közbiztonság.

A rendőrkapitányi hivatal jelentése szerint a januári közbiztonság kielégítő volt. Lelett tartóztatva 117 egyén, akik közül az ügyészséghez át lett kísérve 17, eltolonczolva 84, rendőrségre büntetve 76. Az előfordult bűncselekmények a következőképpen oszlanak meg: Lopás 92, gyermek ölés 1, testisértés 5, sikkasztás 3, hatóság elleni erőszak 2. Kihágási ügy 123 fordult elő, melyek közül 84 csavargási és koldulási ügy volt. Öngyilkosság 2 volt.

Adóügy.

A közadók bevétele kedvezőtlen volt. Befolyt 3331 frt 62. A múlt évben ugyan ezen hónappal szemben 2881 frtal kisebb. Befolyt: Kincstári adóba 7630 frt 61 kr. késedelmi kamat 476 frt 57 kr. Egyébb adó és illeték 2264 frt 74 kr. iparkamarai adó 869 frt 44 kr.

Iparügy.

A múlt hóban kilett adva 22 iparigazolvány és ugyan ezen idő alatt 10 szűnt meg.

A pályaudvar kibővítése.

Ezek után a polgármester előterjesztette a pályaudvar kibővítésének a kérdését. A jelentés szerint a pályaudvaron a kocsitolás nem jár veszéllyel és a velencei állomás kibővítésével a fogalomnak megfelelő a hely(?) A felvételi és raktározási helységek szűkek és ezeknek a kibővítését és átalakítást a miniszter 1903 és 1904-ik évre ígérte. A miniszter megígérte, hogy az indóházat, ha a fogalom emelkedni fog, kibővítetteti.

Ezek után még több kisebb jelentést tudomásul vettek, ami után a gyűlés fél 5 órakor véget ért.

Papp János meghalt.

Élete delén, munkássága teljében, váratlanul, hirtelen érte őt a halál, — a rideg végzet, a mely annyi törekvést, annyi nemes ambíciót és oly sok reménységet döntött már halomra.

Mindig úgy volt és mindig úgy is lesz, hogy akkor sujt le az enyészet rideg karja, mikor legkevésbé várnök és olyanra sujt, a kinek gyümölcsöző élete annyi munkát, annyi eredményt ért és érhetett volna még el, mindnyájunk öröme és a közjó hasznára.

De nem lehet perelnünk a végzettel.

Ami egyszer elmúlt, azt nem hozhatjuk vissza soha s a mi egyszer megszűnt, az itt — többé nem kezdődik újra.

Nekünk csak fájlalnunk lehet a buzgó és

szorgalmas tisztviselő elhunytát s mikor szomorodott szívvel emlékezünk meg haláláról, csak a közhangulatnak és a közérzetnek adunk hű, találó kifejezést.

A halál csiráját már évek óta keblében hordta, — tudta, érezte, hogy megrövidíti napjait, mikor hivatali kötelességének él, a helyett, hogy óvna, kimélné aláásott egészségét; s mégis a gyilkos kór csak ideig-óráig tudta a betegágyhoz szegezni őt. Akaratereje győzedelmeskedett azon, addig-addig, míg végre a mindent letipró halál törte meg akaraterejét.

Alig egy hete még járt-kelt. Künn vizsgálta a bizottsággal a honvéd-hadapród iskola építkezési munkálatait, kemény hidegben, emésztő lázban. Csütörtök volt ez.

Itt rosszul lett.

Másnap a takarékpénztárnál volt dolga.

Itt újra rosszul lett, elájult.

Kocsin vitték haza s lefektették.

Ez pénteken történt.

És hat napra reá, tegnap délután egy órakor már halott volt.

Mikor utoljára feküdt le, pénteken, akkor kitört rajta a rettenetes láz, a tüdőbetegek halálhíröke, teljes erejével.

Az a gyilkos kór, a melyet még katonaszkodása idején egy nagygyakorlaton való meghülés eredményeképpen éveken át pusztította tüdejét s gyengítette életerejét, hirtelen, röviden végzett vele, — biztosan és könyörtelenül.

Sokszor kelt már — különösen a három évvel ezelőtt tartott huzamosabb betegsége óta — szárnyra a sötét hír, hogy beteg, nagy beteg, de azt senki sem hitte, senki sem tudta — kezelő orvosán, Baróthy dr-on kívül, — hogy napjai már meg voltak számlálva.

Kedden rebesgették, hogy már nagyon rosszul van, — de ezt a hírt sok helyütt kétkedve fogadták.

Ki is hitte volna, hogy az az életerős, munka-bíró férfiú már idáig jutott volna?

És tegnap a déli órákban futó tűzként járta be a hír a várost, hogy Papp János gazdasági tanácsos meghalt.

Egyetlen, s tán legjobb barátja Sal Ferencz volt mellette, mikor kilehelte lelkét.

A ház, hol elhunyt, gyászlepelbe borult, a városházán és az uri-kaszinón kitűzött fekete lobogók már a kora délutáni órákban bíruladták at, hogy közéletünknek ismét halottja van.

És esti 5 órakor már ravatalon feküdt, diszmagyarban, kucsmával fején, viaszfehér arcczal, némán, holtan.

Es az esti órákban már koszorut is hoztak, Windisch Márton helyezte oda az első kék selyemszallagos koszorut.

Életrajzából közöljük a következőket:

1848-ban született Szeghalmon, Békésmegyében. Iskoláit Nagyváradon végezte, a hol, jogi tanulmányainak befejezése után a megyei főügyész mellé került 1875-ben. Három évi hivataloskodás után Sal Ferenczcel együtt — a ki egész életén át vezetője és pártfogója volt — a város szolgálatába állott, hol fogalmazónak választották. Hivatali pályáján szorgalma és tehetségei révén hamar haladt előre. 1885-ben gazdasági tanácsnok lett s ezen sokoldalú elfoglaltsággal járó tisztjét haláláig hiven töltötte be.

Halála alkalmából a városi tanács és a törvényhatósági tisztikar a következő gyászjelentést adta ki:

Nagyvárad város tanácsa és törvényhatósági tisztikara mély fájdalommal jelenti 1878. év óta tisztviselőtársának, 1884. év óta tanácsosának, szerezett kartársának Papp János gazdasági tanácsosnak élete 48. évében f. hó 3. napján délután 1 órakor rövid szenvedés után történt elhunytát. Az elhalt drága tetemei folyó hó 5-én d. u. 3 órakor

fognak a halottas háznál (Sal-Ferencz utca Sal-ház) gyászima után s a váradoszói sarkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1898 február 3. Emléke legyen áldott!

A városi tisztikar elhatározta, hogy a temetésen testületileg vesz részt és a ravatalra diszes koszorut helyez.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 5. A bihari nemzeti kaszinó táncszestélye.
 Február 5. A »Kereskedelmi Csarnok« estélye.
 Február 6. Potásy János felolvasása: »Vegyteni tünények. — A vegyi átváltozások külső felteletiről.«
 Február 6. Az ev. ref. egyház bálja.
 Február 6. A tenkei takarékpénztár közgyűlése d. u. 8 órakor.
 Február 6. A Léderer és Kálmán gyár r. t. közgyűlése d. u. 8 órakor.
 Február 6. A széplaki takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.
 Február 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés d. e. 10 órakor.
 Február 8. 9. Jegyző szigorlat.
 Február 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 Február 12. Kereskedelmi Csarnok estély.
 Február 12. Az izr. nőegylet hangverseny estélye a »Fekete Sas«-ban.
 Február 13. Dr. Szombathy István felolvasása: »Shakespeare szomorujátékai.«
 Február 13. A biharmegyei kereskedelmi-, ipar- és termény-hitelbank évi rendes közgyűlése d. e. 9 órakor.
 Február 13. A 48-as Népkör táncszestélye a Zöldfában
 Február 19. Tiszti estély.
 Február 20. A mezőtelegi vidéki takarékpénztár közgyűlése d. órakor. u. 3
 Február 20. Dr. Edelman Menyhért felolvasása: »Az alkoholizmus orvosi közegészségügyi és nemzelgazdasági szempontból.«
 Február 27. Dr. Szombathy István felolvasása: »A népdalok s gondolatviláguk.«

* **Mária-kongregáció a szent-József intézetben.** Rég óhajtott terv valósult meg a sz.-József intézetben. A mai kor romlottsága ellen megóvni óhajtván az intézet növendékeit, alig foglalta el Z a j n a y János prépost kanonok az intézet kormányzóságát, fölvetette az eszmét, hogy nem volna-e helyes Mária-társulatot alakítani, mely a növendékeket Mária tiszteletének nagyobb fokban való gyakorlására serkentené. Az eszmét az intézeti elöljáróság a legnagyobb örömmel fogadta s a szükséges előkészületeket megtette s így tegnap megalkulhatott a társulat. D. e. 11 órakor gyűltek egybe a növendékek az intézet kápolnájában s kezdetét vette az ünnepélyes felvétel. H a l á s z Gyula, tanulmányi felügyelő, mint a kongregáció elnöke egyházi öltözetben egy néhány papnövendék kíséretében az oltárhoz lépett s a Szentlélek Isten segítségül hívása után előszólitotta azokat, kik bejelentették, hogy a társulat tagjai óhajtanak lenni. A 32 ifju letette a fogadalmat, hogy egész életük végéig hithű katolikusok akarnak lenni s a bold. Szűzét választják fővédnöküknek czéljuk elérésére; ezután Halász Gyula rövid beszédben jelezte a czélt, melyre egyesülnek s az eszközöket, melyeket a kongregáció nyújt, utánna néhány rövid imát mondott s a »Te Deum« eléneklése után befejeződött a szép ünnepély. Végül Z a j n a y prépost-kanonok lelkes, hazafias beszédet intézett a tagokhoz, különösen hangsúlyozta, hogy csak úgy lehet édes hazánk ismét boldog, ha ifjai visszatérnek ahhoz, kit első szt. királyunk hazánk védasszonyává tett: a boldogságos Szűz Máriához. Vajha minél több ifju tagja lenne az üdvös irányu kongregációnak.

* **Az új törvényszéki elnök esküvetétele.**

Az új törvényszéki elnök dr. Tasy Pál tegnap délelőtt 11 órakor tette le a hivatalos esküt a törvényszék teljes ülésében. A törvényszék ülésén Jelentsik István elnökölt s az új elnököt Ritoók Zsigmond kir. táblai bíró vezette be és mutatta be. A kinevezési okirat felolvasása

után az elnök felhívta, hogy a hivatalos esküt tegye le. Az eskü mintát Baróthy Pál törvényszéki jegyző olvasta fel, ami után az új elnök letette az esküt. Az eskü letétele után röviden ecsetelte azokat a szempontokat, amik működésében vezetni fogják és hangsúlyozta azt, hogy különösen a fiatal erőktől vár sokat. A beszéd általánosan jó hangulatot keltett és az egész bírókar tetszésével találkozott. A beszéd végeztével Jelentsik István a gyűlést bezárta. A gyűlés után dr. Tasy az egyes bírókat és jegyzőket bemutatatta magának és mindegyikkel néhány szívélyes szót váltott. Délután a hivatalt vette át Gyalokay Lajos volt elnökötől.

* **III. Béla temetése.** III. Béla király és neje Antiochia Anna temetésének programját a miniszterelnökség már nagy részben összeállította. A program szerint a gyászszertartás igazi királyi pompával fog végbemenni. Az ereklyéket a budai Mátyás-templomban díszes ravatalra helyezik s a közönségnek közszemlére bocsátják. A templomi gyászszertartást Vaszary Kolos biboros hercegeprimás fogja végezni fényes segédlettel. A királyi csontokat a beszentelés után nyomban a templom alatt a sírboltba helyezik, amelyet külön e célra szántak s már be is rendezték. A temetés a nyár folyamán lesz, de a napot később határozza meg a miniszterelnökség.

* **Egy pénzhamisítót keresnek.** F. évi január hó 29-én Tili Károly pocsaji lakos napszámos a postahivatalhoz bement Pocsaj községben s ott levéljegyet akart vásárolni s egy darab osztrák veretű 20 filléressel fizetett. K a r d o s D. Péter postamester a 20 fillérest megnézve, azt hamisnak találta s kikérdezte Tili Károlyt a pénz hol szerzésére nézve, de az oda nyilatkozott, hogy nem tudja kitől kapta a pénzdarabot. — Különben nevezett iskolába nem járt, írni olvasni nem tud, tehát nem feltételezhető, hogy a pénzt ő hamisította volna. — K a r d o s postamester a hamis pénzt beküldötte a körmezbányai m. kir. pénzverő hivatalhoz vélemény adás végett, mely hivatal megállapította, hogy a pénz mind súlyára, mind színére a valóditól eltérő, anyaga nem nickel, hanem ónból van, könnyen hajlítható és a delez iránt közömbös, különben öntése és csengése annyira hasonlít a valódi pénzhez, hogy könnyen tévedésbe ejthetnek vele bárkit. A büntető vizsgálat meglelt indítva s a nyomozás folyamatban van.

* **Vörös kakas.** Schurmmmer Ignác b.-ujfalui lakosnak múlt hó 24-én este egy kamrát és istállót magában foglaló lakóháza, melynek tetőzete nádból volt kigyuladt s leégett 300 frt értékben. — A padláson éppen akkor nagy mennyiségű férfi és női ruhaneműk, konyha edények s egyéb felszerelési tárgyak mintegy 200 frt értékben voltak; melyek szintén a tűz martalékaik lettek. — Az összes kár 500 frt. Az épület a Phoenix biztosító társaságnál volt 410 frt értékig biztosítva. A tűz, a napraforgó kóróbból készült s sárral betapasztott elhanyagolt állapotú kémény kigyuladása folytán keletkezett, mely a ház tetőzetét csakhamar lángba borította, úgy hogy azt megmenteni nem lehetett. Schurmmmer Ignác tulajdonos ellen gondatlanságból okozott tűzvész miatt a büntényítő feljelentést a csendőrség megtette.

* **Megbökösödött fiakeros ló.** Mikor a szél fűtyül, hideg van és ilyenkor a szabadban foglalatoskodó emberek fáznak. Sűrűn szaladnak ezek a reszkető alakok melegedni — a pálinkás boltba. De ennek a melegítő szernek aztán az a rossz tulajdonsága is meg van, hogy nem elégszik meg, hogy átmelegíti a gyomrot, hanem felköltözik erejével illetve gözével a fejbe és megzavarja az illető gondolat menetét. Már pedig ilyenkor az ember vadakat csinál. Szerdán is fűtyült a szél és hideg volt. A 9-ik számú bérkocsit és az abban befogott vak lovat kezelő ember gyakran betérhetett

melegedni a pálinkás boltba, mert olyan udvariatlanul bánt azzal a szegény párával, hogy megtörtént az a csoda, ami fiakeros lovakkal nem igen szokott megtörténni, **elragadt.** A vasut felől jött a kocsis és az Uri-utczába rohant be nem a megszokott módon. Végre a kocsis belevágódott a régi postaépület sarkába, leszakítva onnan a csatornát és leintve a gözzel felmelegített bakon ülő embert. A ló még tovább rohant volna, de hirtelen megkapták. Nagyobb baj nem történt, csupán a kocsis szenvedett kisebb sérüléseket, mert rajta keresztül ment a fiaker. Jó volna, ha a rendőrség az ilyen **melegedni** szerető kocsisokra ügyelne egy kicsit, mert nagyobb szerencsétlenség is történhetne ilyenkor.

* **Megégett gyermek.** Aburdan Demeter vizes-gyáni lakosnak Flóra nevű 3 éves kis fiának szülei gondatlansága folytán a takaréki tűzhelyből magára rántott égő fától ruhája meggyuladván, oly súlyos égési sebeket kapott hogy azok következtében még aznap, jan. 31. délután 1 órakor meghalt. — A gondatlan szülék ellen a feljelentés a vizesgyáni körjegyző által megtétve, a hullaboncsolás és helyszíni szemle megejtése végett a központi vizsgálóbíró ma Vizes-Gyámra utazott.

* **Hűtlen cseléd.** Vartus István székelyhidi lakos a múlt hó 28-án reggel azt vette észre, hogy kofferjéből — a hol akkor vagy 25—30 frt pénze volt — 5 frt hiányzik és szolgálója, a h.-h.-sz.-miklósi illetőségű 17 éves éves Molnár Zsuzsána nincs sehol. Feljelentette tehát az esetet a székelyhidi csendőrségnek, ki is a nyomozást megejtve, Molnár Zsuzsánát Asszonyvásáron megtalálta és letartóztatta. Kihallgatása során aztán a leány beismerte, hogy a pénzt ő lopta el és hogy a pénzt szt.-Miklósra vitte anyjához. A leány beismerte azt is, hogy már előzőleg is lopott gazdájától egy ízben 10 frtot. A csendőrség a beismerés következtében a leányt és anyját leletartóztatta.

* **Sertés tolvajok.** S z e b e s t y á n Demeter pokolai lakos kárára a múlt hó 26-án viradóra, zárt udvara kerítésének felbontása után a csürben volt 1 darab 60 frt értékű hizott sertést elloptak. A belényesi csendőrség erre a nyomozást a tettesek után megindítván, ez alkalommal a tettest M o r á r Simon robogányi lakos személyében ki is derítette. Morár bevallotta a lopást, de azt állítja, hogy nem egyedül követte azt el, hanem egy házához vetődött idegen emberrel, kinek azonban nevét sem tudja, s azzal együtt ölték le a sertést a Pokolához mintegy 3 kilométernyire a robogányi utvonalon levő hid közelében. A sertésrészeket, továbbá a Morár szánját, kését, baltaját, egy rézüstjét, 1 husvágódesszkáját és egy kis teknőjét a csendőrség elkobozta és a községi bírónak átadta, Morárt pedig letartóztattán, átszolgáltatta a belényesi járásbírósnak, míg tettestársát nyomozza.

* **Meglopott erdész.** B e n c s i k Sándor sályi erdésznel a napokban éjjel hivatalan vendégek jelentek meg, akik bejáratul nem a kaput keresték, hanem a kerítésen másztak át. — Az iroda ajtaját zárva találták, de ez nem hozta őket zavarba, hanem hogy fáradságuk kárba ne vesszen az ajtót felfeszítették s úgy mentek be. Az irodába senkit sem találtak s hogy ott létüknek némi nyoma maradjon, a Bencsik Sándor tulajdonát képező 1 db fekete bárányszőr bélésű medvebőr galéru B. S. jegyű zöldharasztal kivart bundát s 1 drapp színű koczkás barchet bélésű téli köpenyt magukra vettek, hogy a hideg irodában meg ne fázzanak. — Az íróasztal fiókjának tartalmát kíváncsiságból szemügyre öhajtották venni, de a kulcs benne nem lévén, azt is felfeszítették s mivel ott oly tárgyakat találtak, melyekre szükségük volt, azokat kiválogatták s magukhoz vették, elvettek a többek közt körülbelül 50 frt értékű 2., 10. és 20 fillérest, — 1 drb cs. és kir. koronás aranyat, 20 drb 1 frtos tallért s mintegy 6—8 frt értékű 1., 2., 3., 10., 15. és 50 kros levél és

okmánybélyeget, 1 drb 2 frt 50 kros okmánybélyeget, szóval körülbelül 150—160 frt értékű ingóságokat s mindazokat magukkal vitték. Bencsik Sándor másnap észrevéve, hogy az irodába ismeretlen látogatók jártak s azok bundáját s egyebeket magukkal vitték, — fölkerítte a csendőrséget, hogy tartson nyomozást s derítse ki, kik voltak az éjjeli látogatók, akik svéd gyufával és sárga viasz gyergyával világítottak, de a csendőrség a legerélyesebb nyomozás daczára sem tudta mind ezideig a látogatók személyét kideríteni.

Minden oly kérdés, mely az agrár viszonyokat érinti, ma actualis lévén, helyén valónak tartjuk különösen gazdasági gépiparunkkal is foglalkozni, mert ezen iparág fejlődése egyszerű kultúrális fejlődésünket is jelenti.

Hogy pedig a gazdasági gépipar hazánkban, csak az utóbbi 10 évre visszapillantva, csakugyan óriási fejlődésnek indult, elég ha ráutalunk hazai gépgyáraink virágzására, melyek közül az Első magyar Gazdasági Gépgyár Részvény Társulat gyártelepét, mint olyant, mely kizárólag gazdasági gépek gyártásával foglalkozik és a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja, annál is inkább első sorban kell megemlítenünk, mert ezen gépgyár technikai berendezése és nagy kiterjedésénél fogva nem csak gépiparunk terén képez fontos tényezőt, hanem kereskedelmünk emeléséhez is nagyban hozzájárul.

E gyárat, melylyel bővebben foglalkozni, 1882-ben tehát gépiparunk stagnációjára idejében svájci vállalkozók alapították, míg 1889-ben, mikor a vállalkozási kedv nálunk is élénkebb lett, ipari és kereskedelmi életünk kitünőségeiből alakított részvénytársaság vette át a gyártelepet, melynek vezetésében ez időtől kezdve **igazi magyar kereskedői szellem** és a magyar gazdaközönség bizalmának megnyerése iránti törekvés nyilvánul.

Ezen üzleti intencióknak köszönhető azután, hogy a magyar gazdaközönség e vállalatot teljes bizalmával ajándékozta meg és a kereslet gazdasági gépekben oly arányokat öltött, hogy a gyártelephez tartozó mintegy 6500 m² ölnyi telket teljesen beépítve, a gyár üzemképességét tetemesen emelni kellett. De kiváló eredményeket tudott a vállalat felmutatni, különösen gőzcséplőnél, melyeket az ország legtekintélyesebb gazdasági egyesületeinek ellenőrzése mellett, többek között a győrvidéki és debreczeni gazdasági egyesületek területein nyilvánosan bemutatva, kitüntető elismerésben részesült.

A vállalat iránti bizalmat és gőzgépeinek keresettségét különben legfényesebben igazolja azon tény, hogy a gyár aránylag rövid fennállása alatt az ezredik gőzcséplőkészletet hozza a f. évben forgalomba, mely alkalomból, mint értesülünk, nagyszabású munkásünnepélyt rendez, mely iránt szakkörökben már is élénk érdeklődés mutatkozik.

Örvendetes jelenségnek tartjuk gépiparunknak ily eminens virágzását és ha figyelembe vesszük, hogy az ipari élet általában hazánkban csak a kiegyezés utáni időben kezdett ébredezni, büszkék lehetünk azon óriási eredményre, melyet ily rövid időben is elérni képesek voltunk.

IRODALOM.

Magyar könyvtár.

— Olcsó Shakespeare új füzetek. —

A Lampel-féle könyvkiadó cég új vállalata a **Magyar Könyvtár**, mely jó és olcsó könyvek terjesztését tűzte ki célul, pár hónap alatt kedves ismertetővé vált a magyar olvasó közönségnek. Mindenki örömmel támogatja nemzeti kultur-hivatásának betöltésében, s a hasonló fajta idegen nyelvű vállalatok már is kénytelenek lassan-lassan a Magyar Könyvtár sárga füzetei elől visszavonulni.

Most jelent meg az új vállalat harmadik sorozata, öt füzet, a 17. számtól a 22-ig. Van ezek között a füzetek között egy, a 20—21. szám, a melyre első sorban felhívjuk olvasóink figyelmét: **Szentivánéji álom**, melyet **Arany**

János remek fordításában nyújt a vállalat. Ez a füzet a Magyar Könyvtár programjának legmerészebb pontját viszi egy hatalmas lépéssel közelebb a megvalósítás felé, s a magyar irodalom minden igaz barátjának őszinte örömet okoz. A »Magyar Könyvtár« ugyanis felvette programjába azt is, hogy egy teljes Shakespearerel és egy teljes Moliérel fogja irodalmunkat gazdagítani. Van ugyan már egy teljes Shakespearenk, a mely a Kisfaludy-társaság kiadásában jelent meg, de ennek a Shakespearenek ha a fordítás kisebb nagyobb tökéletlenségeitől el is tekintünk, legnagyobb hibája az, hogy az olcsóbb kiadásban elfogyott, diszes kiadásának ára pedig egész kis vagyon.

A Magyar Könyvtár Shakespeare legtöbb darabját elsőrangú fordítóinkkal külön a vállalat számára újra fordíttatja. Arany János fordításait azonban, a Szentiványi Almot, Hamletet és János Királyt valóban vakmerőség volna újra fordíttatni Shakespeare átültetésének művészi feladatát nyelvünk legnagyobb mesterénél, Aranynál jobban nem egyhamar volna képes bárki is megoldani. Nagyon is érthető s nagyon is dicséretre méltó tehát, hogy a Magyar Könyvtár kiadója nem kimélte az áldozatokat a végből, hogy az Arany-fordításokat a vállalat számára megszerezze, s az ígért új Shakespeare legméltóbban arany fordításait kezdje meg. Ez meg is történt, s reméljük, hogy Shakespeare, e szép olcsó kiadásban, minden irodalmi műveltségű hazafi meg fogja szeretni, s a britt óriás fényes diadallal fogja bejárni hazánkat.

Méltón csatlakoznak azonban a »Szentiványi álomhoz« az új sorozat többi füzetei is. A 19. füzet *Kisfaludy* Károly válogatott költeményeit tartalmazza, *Bánóczi* József rendezésében, a ki tartalmas irodalmi bevezetést is irt a költemények elé. Reméljük, hogy e füzet a »Kérők«-kel együtt, a mely a Magyar Könyvtár 5. füzeté, csak bevezetése Kisfaludy Károly műveinek, s idővel az új vállalat füzetivel egy teljes Kisfaludyra fogunk szert tenni. Bánóczi irt szép bevezetést a 22. füzet elé, is, a mely *Kármán* »Fanny Hagományai«-t, megújuló irodalmunknak ezt a legbecsebb emlékét, tartalmazza. A 17. számú füzetnek a címe: »Francia elbeszélők tára« s tartalma egy csomó jeles francia novella, a modern francia irodalom elsőrangú íróitól Ambrus Zoltán kitűnő magyarosításában. A »Francia elbeszélők tára« az »Olasz Elbeszélők Tára«-nak párja (13. füzet) s ugy mint ez, folytatódni fog, állandó szellemi értekezést hozva létre a modern francia és olasz irodalom és a magyar olvasó közönség között.

A 18. füzet *Rovetta*-nak, az olasz állam nagy díjával koszorúzott hatásos drámáját közli »A becsletelenek«-et. *Radó* Antalnak, a M. K. szerkesztőjének kiváló fordításában. Ezt a drámát a budapesti Vígyszínház nagy hatással adta és adja folytonosan, s valóban köszönettel fogadjuk a »Magyar Könyvtár«-tól, hogy az olvasó közönség számára is hozzáférhetővé tette.

Az új sorozat, melynek minden száma a legnagyobb érdeklődésre érdemes, a már ismerős 15 kros sárga borítékú kis füzetekben jelent meg, tiszta szép nyomással, jó papíron s minden könyvtár utján megszerezhető.

ZENE és MŰVESZET.

A Zenekedvelők matinéja.

A nagyvárad zenekedvelők egyesülete e hó 2-án sikerült zene-matinéval üdvöztette meg Nagyvárad zenekedvelő közönségét. Tagadhatlan, hogy e városnak zenei élete mostani téli idényben a lehető legsivárabb volt. Leszámitva egy hangversenyt, melynek művészi színvonalja kétségkívül magasan állott, a zenekedvelő közönség nélkülözötte az állandóbb jellegű zene-előadásokat. Miért, miért nem az eddig szokásos vasárnap délutáni sétahangversenyek elmaradtak, olyan formában pedig a melyben megtartottak vagy tán még ma is tartatnak, hozzáférhetlenné lettek a közönség számottevő részére nézve, mely hangversenyt akar ugyan,

de otthon vacsorázik. A »Tafel-Musik« mellett kétségkívül jól lehet étkezni, de a hangversenyen az ember be fogja a száját.

Ezen a pangásnak indult zenei életen lendítettek egyet a zenekedvelők. Kevesen ugyan, de az ügy szeretetétől s magasabb aspirációktól áthatottan tökéletes, kerek művészi előadásban gyönyörködtették a szép számú közönséget, mely úgy az összes szereplők, mint a szóló hangszerek mestereit, köztük különösen *Sz m a z s e n k a, V o m á c s k a, H e r n e s i r e k* és *B á t k y* urakat élénk tapssal jutalmazta. A nagyszámú, előkelő közönségre nagy hatást tett mindjárt az első szám *V o l k m a n n* »Szerenádja«, továbbá *G o l t e r m a n n* »Szerelmi vallomása.« Fokozta a sok élvezetet nyújtó előadás hatását a program befejező pontja *K e r n e r* »Szózat-nyitánya«.

A régi jóhírnevű egyletnek ez a fellépése a jövőre nézve szép reményekre jogosítja azokat, kik a zenét szeretik és akik az egylettől sokat várnak.

dr. Sz.

— **Daniella—Takács hangverseny.** Ennek a fényes és igen érdekes hangversenyestélynek most már végleg meg van határozva az ideje és pedig e hó 9-ére, szerdára tűzte ki a rendezőség. A hangverseny valóságos eseményszámba fog menni Nagyvárad hangverseny-történetében. Oly művelzetben lesz ez estén részünk, a melyben régen részesültek városunk műpártoló és zenekedvelő körei. A főérdekességet *D a n i e l l a* Malvin k. a. ének-számái fogják képezni. A művésznő, kit tudvalevőleg az udvar képeztetett ki s ki a berlini operaház egyik énekesnője, magasan iskolázott s erős hanggal rendelkezik, melylyel valóságos csodákat művel. *T a k á c s* Mihály baritonjáról nem kell külön megemlékeznünk. A magyar kir. operaház e büszkeségéről mindenütt a hol csak hallották, de különösen itt Nagyváradon méltán beszélnek az elragadtatás hangján. Szinte jogot formálunk már ahhoz, hogy úgy hívjuk: »a mi kedvenc vendég művésznőnk.« A művész és művésznő két duettet is énekel a hangversenyen. E két ének kettős lesz, fénypontja a programnak. Rigolettóból éneklük a második felvonás két duette-jét, mely gyöngye e kiváló dalmű alkotásunk. Ezen kívül a *Don Juan* örökszép *Zerlime* kettősét fogják a vendég művészek énekelni. Ugy *Daniella* Malvin, mint *Takács* Mihály ezenkívül 7—8 szóló számmal gazdagítják a műsort. A hangversenyen fellép *Murányi* Juliska a budapesti szini-akadémia kiváló tehetségű végzett növendéke, aki egy monológgal s esetleg más szavazati számmal fog közreműködni. Közreműködik *Vomácska* József zenetanár és zeneszerző is, aki nem egy hangversenyen aratott már fényes sikereket. Ő fogja a kíséreteket szolgáltatni.

MULATSÁG.

A román joghallgatók bálja.

A kir. kath. jogakadémia román polgárai tegnap este tartották meg báljokát a Zólfában.

A bált sikerült hangverseny előzte meg, a melynek a műsora a következő volt: »A te neved«, ének, előadta a dalárda, »Az utolsó ima«, szavaltta *a c s* Sándor joghallgató, »Miért hajlongsz őserdő« duett, előadta *P a p p I d a* k. a. és *I g n á t* Sabin joghallgató, »Az első hosszú ruha« monológ, előadta *M i k l e a* Hortensia k. a. ami után öt joghallgató *K r e c z* Viktor, *S z i l v á s i* Augustin, *K ö v á r y* Miklós, *P a p p* Ábrahám és *L u k á c s* Gyula adtak elő egy zene darabot.

A műsort »A szerelem hóbertjai« című vigjáték zárta be.

A hangversenynek minden egyes száma pompásan sikerült, a szereplők egészen nyugodtan működtek s igen eredetien fogták fel szerepeiket.

Az ének és zene számok olyan hatást keltettek, hogy azokat mind megújráztatták. A taps és újra folyton hangzott s a szereplők alig győzték ismételni szerepeiket.

Az érdekes hangverseny után azután megkezdődött a táncz és tartott egészen reggelig.

A sikerült bálon jelen voltak:

Asszonyok: *Vulkán* Józsefné, *Ignát* Vazulné, *Erdély* Józsefné, *Lázár* Aurélné, *Gitye* Józsefné, *Lázár* Tivadarné, *Kiss* Döméné, *Dicz* Mihályné, *Dicz* Bálintné, *Marozsán* Demeterné, *Papp* Jánosné, *Dicz* Sándorné, *Frenhauser* Gusztávné, *Márkis* Antalné, *Mihucz* Péterné, *Ternován* Viktorné, *Krecz* Ambrusné, *Szkurle* Györgyné, *Tucsek* Ferenczné, *Kodreán* Jánosné, *Papp* Coriolanné, *Fabián* Miklósné, *Ternován* Jánosné, *Miklia* Tamásné, *Popovits* Miklósné, *Serneán* Lázárné, *Popesku* Péterné.

Leányok: *Ignat* Viora, *Mike* Hortenzia, *Papp* Veturia, *Papp* Ilonka, *Serneá* Marietta, *Papp* Ida, *Erdélyi* Kornélia, *Nucz* Veronka, *Ternován* Veturia, *Márkus* Mariska, *Blóga* Hellén, *Gitye* Margit, *Szilágyi* Veturia, *Gál* Virguna, *Frenhauser* Veturia, *Márkis* Mariska, *Palladi* Veturia, *Fabián* Helléna, *Weisz* Margit, *Szturle* Cornélia, *Szerb* Constantin, *Erdélyi* Mariska.

Kaszinó bál Belényesen. A belényesi magyar kaszinó az idén is rendez bált, melyre a következő meghívót bocsájtották ki: Meghívó a belényesi kaszinó f. 1898. évi február 12-én a városi vendéglő nagytermében saját pénztára javára zártkörű táncestélyt rendez, melyre kívül czimzettet és b. családját tisztelettel meghívja a rendezőség. A táncestély kezdete este 8 órakor. Személy-jegy 2 korona Család-jegy 5 korona. Felülízetések köszönettel vétetnek.

Közönség köre.

Adakozás.

Az Erzsébet leányváraház részére a karácsonyi ünnepre adakoztak:

Sebessy Béláné 1 frt., özv. *Mihálykövy* Sándorné 50 kr., *Sz. V.* 20 kr., *Kováts* Jenőné 50 kr., *Staril* Mária 1 frt., *Freiberger* Albert 6 pár harisnya, *Rozon-zweig* Róza 30 kr., *F. F.* 50 kr., *N. N.* 20 kr., *Ullmann* Izidor 1 frt., *N. N.* 20 kr., özv. *Giraud* Ottóné 50 kr., *Hirschmann* Edéné füge, *Száhlender* Károlyné 1 frt., *dr. Molnár* Imréné 1 frt., *dr. Mayer* Agostonné 4 kg. szilvaiz, *Vurst* Teréz 4 drb. barchet fehérnemű, *Kunz* József és társa 96 drb. zsebkendő, *Darvassy* Lajosné 50 kr., *Hoffmann* Henrikné 50 kr., *Kurowszky* 50 kr., *Auszlander* Berta 50 kr., *Lukács* Gézáné 50 kr., *dr. özv. Giraud* Ottóné 1 frt., *Szura* Fülöp 50 kr., *dr. Wimmer* Julián 1 frt., *Kenéz* Sándorné 1 frt., *Pál* Gáborné 1 frt., *Egy valaki* 50 kr., *N. N.* 1 frt., *Kodrián* Ponpeisné 50 kr., *N. N.* 10 kr., *Bak* Istvánné 1 frt., *N. N.* 10 kr., *Lukács* 50 kr., *Gör.* kath. püspöki iroda 1 frt., *Fráter* Béláné 50 kr., özv. *Béresi* Dánielné 50 kr., *Herpai* Péterné 50 kr., *Végh* Józsefné 30 kr., *Grósz* Hermanné 50 kr., *Fogelton* Rudolfné 50 kr., özv. *S ekély* Károlyné 30 kr., *Janky* Antal cég. czukorkák olaszgyümölcsök, gyertyák és diszek, *Frölich* Józsefné egy szekér tűzifa, *Bubelinné* szül. *Konez* 20 kr., *Frölich* Jánosné 30 kr.

Folytatjuk.

Igazságszolgáltatás.

A nagyvárad kir. tábla elintézt ügyei.

Előadó: *Dr. Marienescu* Athanás.

62. *Brestyánszky* Ágnes — *Babics* Péter — helybenhagyva.

75. *Curszás* Mitru s. t. — *Puja* Juon — helybenhagyva.

83. *Pető* István — *Liptay* Erzsike — helybenhagyva.

89. *Bodor* Juliánna — *Bencsik* Sándor — föloldva.

101. *Aranyi* Imre — *Tikász* Emilia — föloldva.

Előadó: *Dobosfy* Alajos.

65. *Nyllas* Mihály — *Perecz* József — helybenhagyva.

95. *Boroszlav* Zsidmond — *Boroszlav* Sándor — föloldva.

88. Özv. Grósz Péterné — Pántis Oana —
rendelet.
6. A Veitzer cég — Varga Mihály —
földoldva.
11. M. jelz. hitel bank — Rózsa Ferencz —
rendelet.
29. Kreitler Terézia — Özv. Kreitler Fe-
renczné — rendelet.

Előadó: *Fráter Imre.*

26. Schauer Miklós — Hutz Mitru s. t. —
helybenhagyva.
81. Sóth Mária s. t. — Schuller Anna s. t. —
helybenhagyva.
92. Zetényi Juliánna — Zetényi Ferencz —
helybenhagyva.
96. Schlésinger Mór s. t. — Bécezy Pál —
részben megváltoztatva.
122. Péter Erzsébet — Sz. Tóth Péterné —
rendelet.
143. Schlésinger Jakab — Csiki Dénes s. t. —
helybenhagyva.

Előadó: *Bócz Géza.*

13. Szabó János — Székely Sándor — hely-
benhagyva.
66. Argyelán Onutz — Gósz M. Gy. s. t. —
részben megsemmisítve részben helybenhagyva.
85. Dr. Szegedy Kálmán — Stern Samuelné —
helybenhagyva.
86. Monyoran Juon hagyatéki ügye — rész-
ben megváltoztatva.
25. Sárközi Balászné hagyatéki ügye —
földoldva.
148. Erdélyi ev. ref. egyház Bezseviczy Béla
és neje — földoldva.
149. Erdélyi ev. ref. egyház B. scviczy Béla
és neje — földoldva.

Előadó: *Gedeon László.*

119. Szücs András — Szücs Juliánna —
helybenhagyva.
141. Ifj. Izsekusz István — Marossy György —
helybenhagyva.
144. Thury Ignác — Karczis Tógyer —
helybenhagyva.
150. Oala Péter — Oala Juon — helyben-
hagyva.
153. Tyerbe József — Kozma Tódor — hely-
benhagyva.
154. Pojnar György özv. — Krismár Györgyné —
csatolva.
165. Albertiszái népbank — Lanoa Vilmos —
csatolva.
167. A Nagyváradi tkptr. — Tömö Lajos —
csatolva.
187. Popa Mihály s. t. felszólalási ügy —
rendelet.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

2. Vas János és neje — Nagy Imre — rész-
ben megváltoztatva.
18. Laczán József — Kiss Mihály — rész-
ben megváltoztatva.
30. Szekán Juon — Szigye Simon — rész-
ben megváltoztatva.
35. N. Szebeni alt. tkptr. — Habinay Pál
és neje — helybenhagyva.
36. Fehér Albert és neje tkvi ügye — meg-
változtatva.
37. Keiser Adám és neje tkvi ügye — rész-
ben megváltoztatva.
38. Keiser Adám és neje tkvi ügye — rész-
ben megváltoztatva.
49. Gazd. és iparbank Ille Péter — meg-
változtatva.
70. Fischer Antal — Berza Jánosné — hely-
79. Zivonyeszk Györgye s. t. — Zivonyeszk
Péráné — helybenhagyva.

Előadó: *Polchy Mór.*

4445. Kottling Péter közveszályú megrongálás —
helybenhagyva.
4. Németi Sándorné becsületsértés — vissza-
utasítva.
64. Marczinyák István szerencsejáték — visz-
szautasítva.
135. Horváth Zsófia lopás — részben meg-
változtatva.
2433. Veres Flóra lopás — földoldva.
4451. Jaga Arsenie sulyos testi sértés —
részben megváltoztatva.

4453. Reszling János jogtalan elsajátítás —
helybenhagyva.
4454. Bogye Vaszalie jogtalan elsajátítás —
helybenhagyva.
4472. Danyil József sulyos testi sértés —
helybenhagyva.
39. Illés József lopás — helybenhagyva.
40. Lingurár György lopás — földoldva.
89. Lakatos (Vajda) Ferencz. — rendelet.

Előadó: *Jározy Károly.*

51. Ifj. Weisz Bernát — Bottyán Gábor —
helybenhagyva.
77. Ifj. Rácz Péter — Árva Sándor — hely-
benhagyva.
97. Goldschmidt Mihály — Hirschmann
Vilmos — helybenhagyva.
98. Goldschmidt Mihály — Hirschman Vilmos —
helybenhagyva.
99. Goldschmidt Mihály — Hirschman Vilmos —
helybenhagyva.
106. Balogh Döme — Balog Pál — meg-
változtatva.
117. Gottlieb Mór — Reismann Jakab —
rendelet.

Előadó: *Dr. Imrik Péter.*

2773. Aradi gör. keleti rom, egyház — Hendl
Ödön — rendelet.
82. Kir. kincstár — Beiner B. s. t. —
földoldva.
87. Bruckner Lipót csőd ügye — helyben-
hagyva.
90. Gottlieb Mór esődtömege — Lajos Mihály —
csatolva.
200. Mogyorós János Nagyvárad vámos —
rendelet.

Előadó: *Urbán Adolf.*

18. Agód János gondtlanság sulyos testi
sértés — helybenhagyva.
79. Kozma Tógyer s. t. család s más bünt
cselekm — részben megváltoztatva.
100. Nyerlucz Flóra könnyü testi sértés —
részben megváltoztatva.
111. Lengyel István hatóság elleni erőszak —
helybenhagyva.
136. Benye Péter hatóság elleni erőszak —
részben megváltoztatva.
139. B. Kovács Lajos s neje sikkasztás —
részben megváltoztatva.

Előadó: *Pojnar Dénes.*

4093. Kovács Mihály rágalmazás — részben
megváltoztatva.
15. Vlas Péter sulyos testi sértés — részben
megváltoztatva.
72. Fredmann Abraham hatóság el. erőszak —
helybenhagyva.
246. Vatán János becsületsértés — részben
megváltoztatva.
247. Jámor János becsületsértés — részben
megváltoztatva.

REGÉNY-CSARNOK.

ÜZLET és SZERELEM.

Németből: — plex. 19.

Fredericó pár szökéssel fent termett az emeleten. Feltette magában, hogy kemény leczkét ad barátnőjének az okozott izgalmakért. Midőn azonban szemben állt vele, egészen lefegyverezte Angelina nyugodt mosolygása. Még ő vallatta Fredericót, hogy mint töltötte az estét Dünkelbeckben?

— Én nagyon rövid ideig voltam kint szüleimnél — felelt Frederico, mert a bárónő rosszul érezte tegnap magát és eltávozott, de annál hosszabban ácsorogtam a te szállásod előtt. Mond csak Angelina hol voltál az elmúlt éjjel? Vagy talán tagadod, hogy nem voltál odahaza?

— Nem, azt nem tagadom!

— Hát hol voltál tulajdonképen?

— Fredericó ne faggass, azt úgy sem mondhatom el neked! Csak annyit mondhatok, hogy szó sincs arról, a mivel vadolni készülsz. Pillanatnyi belső ösztönnek engedve tettem, a mit tettem, lépésemet lehet ugyan kifogásolni, de

nagyon csalódol, ha azért rosszat teszesz fel felőlem. Testem s lelkem olyan tiszta most is mint a ma született báráné, s hűségem hozzád nem különben, erről meglehetsz győződve!

— Ugy beszélj hát, az Istenért! Eddig még nem voltak titkaink. S nekem jogom van ezt követelni. Ha lelkiismereted tiszta, akkor mi okod van előttem titkolódnod? Beszélj hát s én fontolóra veszem szavaidat, avagy hallgass, de jól jegyezd meg, hogy akkor ma láttuk egymást utoljára!! . . .

Angelina ezen erős szavak után szeliden és önmegadólag emelte fel tekintetét Fredericóra és pár lépéssel közelebb jöve így szólt:

— Fredericó esküszöm neked, hogy semmit sem tettem, a mi rajtam foltot hagyhatna! Elégedj meg ezzel! Nem mondhatok most többet. Nem, nem lehet! Épen azért mert látom, hogy bizalmatlan vagy hozzám, nem vallhatom meg távollétem okait.

— Jó, legyen. Még csak egyet akarok kérdezni! Esküdj meg nekem, hogy az igazat mondod!

— Előbb hadd halljam mi az?

— Felesleges. Hisz azt mondtad, hogy tiszta a lelkiismereted.

— Jó hát bezzélj!

— Mondd meg nekem Angelina őszintén nincs-e köze valami férfinak a te kirándulásodhoz? Igen, vagy nem?

— Nem! Azaz hogy . . . Igen! . . . Angelina itt elakadt majd némi gondolkodás után így folytatta:

— Ha így teszed fel a kérdést, én nem tudok arra válaszolni. Mert férfi is szerepel a dologban, de újból ismétlem, csak tisztességes szerepben. Kérlek hígy szavaimnak s ne kétkedjél becsületemben! —

— Angelina, te ismered természetemet. Én nem tudok veled együtt élni, mig ilyen titkokat rejtegetsz előttem. Nekem ugyan jogom volna hozzád, de ha téged talán még eskü is kötelez a hallgatásra. Akkor Isten veled! Jobb, ha még idejében szakítunk egymással! A többit levélileg intézhetjük el egymás között.

Ezzel magára hagyta Angelinát s a nélkül, hogy visszatekintene, eltűnt az egyik oldalszobában.

Angelinát annyira leverte e párbeszéd eredménye, annyira erőt vett rajta a leverő tudat, hogy Fredericó csak készakarva keresi az okot a szakításra, hogy egész testében remegve rogyott vissza székére.

Végre hosszas vívódás után erőt vett magán. Megsértett női méltósága legyőzte vele nagy fájdalmát és távozni készült e helyről. Egyelőre azonban nem hagyhatta el a házat, mert Willem sietve jelentette, hogy Stendardó az utca felől közeledik.

A másik perczen, alig hogy Angelina visszasielt az emeletre, már benyitott Stendardó Willemhez és kérdé:

— Nincs itt Askán? No nem tesz semmit! Majd felmegyek hozzá!

— Nem, nincs itt! Felelt zavartan Willem. Azt mondta reggel, hogy az vívdába megy.

— De hisz ott ma még nem volt! Hát Fredericó? Jelentse neki, hogy ma nem megyek már fel az irodába. Különbek inkább irok majd neki néhány sort!

S ezzel Askán szobája felé indult, a hol Angelina rejtőzködött.

— Ne oda Standardó ur! Ott kiszáradt a a tintatartóban a tinta, majd máshonnan hozok egyet! — mondá halálos szorongás között s előre sietve Willem.

De Stendardó már gyanut fogott s nem lehetett őt tovább tartóztatni. Fialos könyöséggel ment fel a lépcsőkön és habozás nélkül benyitott Askán szobájába.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Szapáry kormányzó és Fiume.

Fiume, február 3. (Saját tud. táv) Szapáry gróf, fiume kormányzója állítólag kijelentette, hogy a Csitao-Nicát hortvát kaszinóba belép. Ez a hír nagy szen-

zácziót keltett fieme-szerte. Tulzók azt állítják, hogy Szapáry gróf e lépésének egyedüli oka az, hogy a mérsékelt horvátoktól félti hatalmát.

Szeged polgármester jelöltje.

Szeged, febr. 3. (Saját tud. táv.) Az itteni szabadelvűek nagy része polgármesterül Lázár dr.-t jelölte, — kinek megválasztása majdnem bizonyosra vehető.

Bismarck jubileuma.

Budapest, február 3. (Saját tud. távirata.) Bismarck herceg márczius 25-én üli katonai szolgálata 60-adik évfordulóját 1838. évi márczius 25-én lépett be ugyanis, mint egyenes önkéntes a potsdami testőr-vadászszázalójba és 1839. márczius 26-án mint altiszt tartalékos állományba helyeztetett. 1841. augusztusában a Landwehr-gyalogsághoz másod-hadnagygyá nevezték ki és 1842-ben áttették a Landwehr-lovassághoz. 1854-ben a 7-es Landwehr-lovasrezedhez főhadnagygyá, ugyanitt 1859-ben kapitánygyá, majd 1861-ben őrnagygyá lépett elő. Röviddel ezután — átugorva az alezredesi és ezredesi rangot — vezérőrnagy lett; a császárnak Versailles ben történt megkoronázásakor tábornok, 1876-ban lovassági tábornok és 1890-ben tábornagy lett.

A rendőrség botránya.

Budapest, február 3. (Saját tud. táv.) A rendőrség nyilatkozata. A főkapitányság ma a rendőri sajtóiroda útján a következő kommunikét adta ki:

Kovács F. Sándor volt hírlapíró, aki ellen több rendbeli zsarolás és egyéb bűncselekmények miatt büntető vizsgálat van folyamatban, egy röpiratot bocsátott közre, mely oly vádakot tartalmaz, amelyek Bérczy Béla ker. kapitány közhivatalnoki tevékenységét és tisztaságát érintik, Bérczy Béla kerületi kapitány ez alapon a főkapitánysághoz egy jelentést terjesztett be, melyben Kovács F. Sándor által emelt vádakot illetőleg fegyelmi vizsgálatot kér maga ellen és a mennyiben a megejtett fegyelmi vizsgálat eredménye az lenne, hogy a vádak alaptalanoknak bizonyulnának, Kovács F. Sándor nyilvános rágalmainak sajtópör útján való megtorlását kéri.

Tüntetés a bécsi aulában.

Bécs, február 3. (Saját tud. táv.) Az aulában a németek és a csehek között véres verekedéssé fajult tüntetés volt. A csehek dühös verekedés után kidobálták. Két cseh tör alakú kést rántott elő és avval szurkált. A németek botokkal verték őket. Számos letartóztatás történt.

Az Otthon és a rendőrség.

Budapest, február 3. (Saját tud. táv.) Az Otthon választmánya mai ülésében kimondta, hogy elítéli a rendőrségnek a hírlapírókkal szemben már oly sok ízben tanúsított tapintatlan eljárást és ezek végleges megszüntetése végett sürgős lépéseket tesz a belügyminiszternél.

A Tisza család köszönete.

Budapest, február 3. (Saj. tud. táv.) Tisza Kálmán a család nevében hírlapok útján mond köszönetet azon tömeges részvételért, a melyet oly sokan tanúsítottak a családot legutóbb ért gyász eset alkalmával.

Uj Reichsrathi képviselő.

Bécs, február 3. (Saját tud. táv.) Stojalovszky-t a mai nappal Reichsrathi képviselőnek választották.

A Zola-pörhöz.

Budapest, febr. 3. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: A Reinech Rochefort ügyben megkezdett tárgyalás ma befejeződött. Az ítéletet azonban csak nyolcz nap múlva hozzák meg. Rochefort-t midőn elhagyta a törvényszéki palotát óriási néptömeg fogadta, a mely tömeg: Éljen Rochefort! Le a zsidókkal! Le Zolával! — kiáltásokkal tüntetett mellette.

A Rakovszky—Szalavsky aférhez.

Budapest, február 3. (Saj. tud. táv.) Az ismeretes Rakovszky—Szalavsky ügyben legközelebb becsületbiróság ül össze a melynek elnöke valószínűleg Károlyi István gróf lesz

Picquard elitelve.

Budapest, február 3. (Saj. tud. táv.) Picquardot egyhangulag a francia hadseregből való kirekesztésre ítélték.

KÖZGAZDASÁG.

A Polgári takarékpénztár közgyűlése.

A Polgári takarékpénztár r. t. szerdán d. e. 11 órakor tartotta rendes évi közgyűlését.

Jelen voltak: Dr. Sipos Árpád, Rothmann Jakab, dr. Péchy Károly, Aufricht Mór, Weisz Izidor, dr. Adorján Emil, D. Berger Ignác, Krugstein Izidor, Aczél Zsigmond, Nagy György, Fejérvári Dezső, Mandel Adolf, Stern Mózes, Ellman Ferencz, Guttman József, dr. Kiss Döme, Mittheiler Ede, Wallerstein Ferencz, Glatz Antal, Weisz Károly, dr. Grósz Menyhért, Székely Sándor, Helfy József, Munk Jakab, Perlesz József, dr. Fássy Lajos, dr. Kurländer Eds, dr. Weisz Márton és Keller József.

Elnök távollétében a közgyűlést dr. Sipos Árpád megnyitván, konstataálta, hogy 29 részvényes 307 részvény képviselőben van jelen, kik 272 szavazatot gyakorolhatnak.

A jegyzőkönyv vezetésére Weisz Izidor vezérigazgatót, hitelesítésére Guttman József, Székely Sándor és Krugstein Izidor kéretett fel.

Az igazgatóság a közgyűlés elé terjesztett jelentésében beszámol az üzletév eredményéről, mely daczára a kedvezőtlen gazdasági viszonyoknak elég szépnek mondható.

Azután az elért nyereség felosztása tekintetében a következő tervezetet ajánlja elfogadásra:

Mérleg szerint 1897. évi nyereség 10536 frt 11 kr. Ebből leírni javasolunk:

A váltó-tárczánál behajthatatlanná vált követelésekből 1004 frt — krt,
a felszerelés számlából 304 frt 68 kr.
1308 frt 68 kr.

Marad: 9227 frt 43 kr.

Hozzáadva az 1896. évről áthozott 108 frt 88 kr.

A t. közgyűlés rendelkezésére áll 9336 frt 31 kr. Ezen nyereség felosztása tekintetében indítványozzuk, hogy:

a rendes tartalékalapra alapszabály szerű 10% 922 frt 74 kr.,
az igazgatóság jutalékára 10% 922 frt 74 kr.,
a felügyelő-bizottság jutalékára 300 frt — kr.,
a vezérigazgató jutalékára 276 frt 82 kr.,
osztalékra 1000 drb részvény után
á 6 frt 6000 frt — kr.,
a tisztviselők jutalmazására 660 frt — kr.,
az igazgatóság által meghatározandó jótékonyezelokra 100 frt — kr.,
a tartalékalapnak 8900 frtra leendő kiegészítésre fordítassék 102 frt 26 kr.
9284 frt 56 kr.

A maradvány 51 frt 75 kr.
jövő évi számlára mint nyereség átvitessék.

A közgyűlés a felügyelő bizottság jelentésének felolvasása után a nyereség felosztására vonatkozó javaslatot elfogadta s a felmentvényt úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta.

Vége a közgyűlés közfelkiáltással a következőket választotta meg és pedig:

A felügyelő bizottságba: Darvassy Lajos, dr. Grósz Menyhért, dr. Kiss Döme.

A választmányba: D. Berger Ignác, Czeglédy Sándor, Glac Antal, Krugstein Izidor, Kugler Albert, Mandel Adolf, Munk Jakab, dr. Kurländer Ede (uj).

Választmányi póttagok lettek: Dr Fássy Lajos, Füchsl Mór, Kiss Károly.

Tenyész-kanok előnyös áron.

Felhívás Biharmegye községeihez!

A földmivélségi miniszter értesítette egyesületünket, hogy részint a sertés a nyag minőségének javítása, másrészt azon czélból, hogy a sertés vész pusztítása következtében mutatkozó nagyobb mérvű apaállat hiány mielőbbi pótlását elősegítse, elhatározta, hogy a kérelmező községek részére a szükséges tenyész-kanokat árkedvezmény vagy előnyös fizetési feltételek mellett bocsájtja rendelkezésükre.

Ennélfogva felhívjuk mindazon községeket, kik a sertés kanokat az államtól kedvezményes áron óhajtják beszerezni, forduljanak kérvényeikkel Málnásy Ferencz állattenyésztési kerületi felügyelőhöz (Nagyvárad, Teleky-ú.)
Nagyvárad, 1898. február 2.

Nagy Lajos,
gazd. egyleti alelnök.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1898. febr. hó 1-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: Ó 11.60. Uj 11.50. Kétsz. buza 8.20—8.50. Rozs 8.—8.20. Arpa 5.20—5.30. Zab 5.90—6.10. Tengeri: ó 5.50. uj 5.30. Borsó 15.—. Lencse 16.—. Bab 7.70. Köleskása 11.50. Burgonya 3.30. 100 kiló lánghiszt 18.90, zsemlyelisz 18.70, fehérkenyér liszt 18.30, barnakenyér liszt 17.80, széna fuvarral 1.80, szalma 0.80 Szalona 64.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —03. 1 köbm. bikkfa 3.25, tölgyfa 3.10, cserfa 3.45. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34. Szilva pálinka —80. Szesz 1.—. 1 mm. kősó 10.70, nyers fagyú 24.—, olvaszt. fagyú 34.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter ó-bor 32.—, uj bor 22.—, mész 1.10, kemény faszén 1.80, puha faszén 1.50, kendermag 8.70. Köles 5.60, repce —, dió 22.—, mogyoró —, aszu szilva 23.—. Egy kilogramm savanyú káposzta 12, szalonna 66, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 10, fog-hagyma 24, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 16. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. bükköny —, 1 mm. luczernamag —, 1 mm. lóhere —, 1 mm. burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1898. évi február 1-ről: Tiszta buza körülbelül 150 hltr, kétszeres buza 50 hltr, rozs 200 hltr, arpa 50 hltr, zab 50 hltr, tengeri 200 hltr, burgonya 300

hltr. László jószágok: Hizott sertés mintegy 70 drb, félhizott 100, sovány 110, süldő 200, malacz 500, hizott marha 10, jármás ökör 280, fejős tehén 240, borju 183, bivaly 5, juh és kecske 60, ló 300.

Marha ártáblázat 1898. február 1-ről:
Egy pár első rendű jármás ökör 290—320, egy pár másodrendű jármás ökör 210—270, egy pár harmadrendű jármás ökör 110—190, 1 pár fejős tehén 85—180, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—85, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 45—65, 1 drb. veres borju 8—14, 1 drb. fél éves borju 16—22, 1 drb. egy éves borju 23—34, két éves borju 32—54, 1 pár hizott sertés 49—85, 1 pár fél éves 19—23, 1 pár egy éves sertés 33—45, 1 pár két éves sertés 52—80, egy jó ígás 16 55—75, egy pár ökrébőr 15—21, egy pár tehénbőr 11—16, 1 pár borjubőr 5—7, 1 pár ló bőr 6—10.

TOZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, febr. 3.

Buza őszre	9.37
Buza tavaszra	11.78
Tengeri	5.34
Rozs őszre	8.61
Zab őszre	6.34

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, febr. 3.

Oszták hitel	365
Magyar hitel	385.75
Allamvasut	344.5
Déli vasut	80.50
Rimamurányi	249
Magyar jelzalog	275.50
Magyar leszámítoló	255
Villamos vasut	279
Salgótarjáni	601
Iparbank	101.25
Budapest közuti	406
Kereskedelmi bank	1444

Bécs, febr. 3.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	365
Magyar hitel	386.50
Allamvasut	344.13

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktözsden 1897. február 3-án.

Magyar aranyjárdék 4%	121
Magyar koronajárdék	99.30
Magyar vasut kölcsön aranyban 4 1/2%	121.50
Magyar vasut kölcsön ezüstben 2 1/2%	101
Magyar keleti vasut államkötvény 1876-ból	121.75
Magyar fölkötésmenestési kötvény 4%	101
Italmérségi jog megváltási kötvény	97.35
Horvát-szlavon fölkötésmenestési kötvény	155
Magyar nyereségny sorjegy-kölcsön	140.50
Tízszázalékos és szegedi sorjegy kölcsön	102.25
Oszták járadék papírban	102.25
Oszták járadék ezüstben	121.75
Oszták járadék aranyban	102.75
O z t ak korona járadék	104.50
1860. oszták államsorjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészevény	930
Magyar hitelbank részvény	386.75
Oszták hitelintézeti részvény	365.40
Páris vista	344.50
20 márkás arany	951
Német birod lmi márka	587.50
London vista	120
Páris vista	476.20 1/2
20 márkás arany	14.76

SZERKESZTŐI POSTA

Előfizető. Helyben. Több oldalról tett felhívásnak engedünk, midőn óhajának eleget téve a keddi városi bárlól közölt névsort némileg kiegészítjük. Névsorunkból hiányoztak többek közül: **Gerliczy** Felixné, **Keller** örnagyné **Iona** leányával, **dr. Hoványi** Gyuláné, **Hoffmann** Henrikné, **Stépan** Istvánné, **Germán** Károlyné, **Komlóssy** Józsefné stb. stb. Beismerjük, hogy illetéknépp bizony hiányos volt a névsor, — de tudósítónkat nem hibáztathatjuk ezért a mulasztásért, — mert oly sokadalomban, mint a minő a városi bálon jelen volt, bizony nehéz eligazodni még egy szemfüles újságírónak is, hát még egy singalérnek, a ki legfőbb kötelességének ismeri (a züllésen kívül), hogy teljes odaadással táncoljon. Am most azzal

bűnhődik, hogy heláthatalan időkig nem kap előleget!

Legyen nyugodt, semmi féle erkölcsi eszközzel nem tudunk volna reá lesújtóbban hatni. — Üdvözlöt.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghívás

a „Nagyvárad Takarékpénztár“
részvénytársaság

51-dik rendes közgyűlésére

mely 1898. évi február hó 20-án d. e.
10 órakor saját üzlethelyiségében fog
megtartatni.

TÁRGYA:

1. Az igazgatóság jelentése az 1897. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése az 1897. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában.
3. Ezekkel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozat hozatala.*

4. Az alapszabályok 40. §-a értelmében kilépő 5 napibiztos helyébe 5 napibiztos választása 3 évi időtartamra és elhalálozás következtében megüresedett egy napibiztosi állásnak betöltése egy évi időtartamra.

5. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

6. Az igazgatóság előterjesztése a jubileumi alapítvány kezelése tárgyában.

7. Az alapszabályok 17. §-a értelmében netaláni beadott indítványok tárgyalása.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet egy hónap előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szávozátszámát előtüntető tértívénnyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlet helyiségében folyó évi február hó 12-étől a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi február 3-án

Sal Ferencz,

kir. tanácsos, igazgatósági
elnök.

* Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytökének legalább egy harmad részét képviselik.

!! HANGVERSENY !!

DANIELLA MALVIN k. a.

a berlini opera tagja,

Murányi Juliska

a budapesti színiakadémia jeles tehetségű végzett
növendéke és

TAKÁTS MIHÁLY

a budapesti m. kir. opera első baritonistája

Vomácska József tanár és zeneszerző
közreműködésével

1898. évi február hó 9-én — szerdán —
a „FEKETE SAS“ nagytermében

HANGVERSENYT

rendez.

Helyárak: Körszék 3 frt. Támlásszék 2 frt.
Zárszék 1 frt 50 kr. Földszint 1 frt. Karzat
50 kr.

Kezdeté este 8 órakor.

Jegyek előre válthatók LASZKY ÁRMIN könyv-
kereskedésében Nagyváradon, Kossuth-utca.

Belépési felhívás!

A »Nagyvárad-Velence- és Váraljai Takaré-
és Segély-szövetkezet«-be belépésre.

Minthogy módosított alapszabályaink értelmében folyó 1898. évi január 1-től számítólóg ugyanez év február hó végéig mulasztási illeték nélkül két évi időtartamra szövetkezetünkbe tagok még folytatólag felvehetők, — van szerencsénk a belépni óhajtok figyelmét ezen körülményre elhívni.

Nagyvárad, 1898. január hó 25-én.

86 1—2

Az igazgatóság.

A MAUTHNER^{-fé}

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer és vaskereskedésekben

kaphatók.

A Budapesten Andrásy-ut 23. szám a. létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelölve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

1-17